

ÚRAD PRE NORMALIZÁCIU, METROLÓGIU®
A SKÚŠOBNÍCTVO SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Identifikátor:
ÚNMS SR_04/2014_MP

Registrátúrne číslo:
2014/111/007604/03070

Dátum účinnosti:
01.12.2014

Strana/strán: 1/9

MP 4: 2014

Metodický postup č. 4

**Metodický postup o úprave rukopisov
slovenských technických noriem**

Obsah

	strana
Predhovor	3
1 Termíny a definície	3
2 Text normy	3
3 Tabuľky	4
4 Obrázky	4
5 Vyznačovanie druhu písma	6
6 Zásady odovzdávania nosičov dát	7
Príloha A (informatívna) – Orientačný postup formátovania textu v MS Word.....	8
Príloha B (informatívna) – Orientačné nastavenie editora rovníc MS Word..	9

Predhovor

Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky (ďalej len „ÚNMS SR“) vydáva tento metodický postup s cieľom zjednotiť pravidlá a požiadavky na zhotovovanie rukopisov návrhov slovenských technických noriem STN (ďalej len „noriem“) a zásady na spracovanie textov noriem, tabuliek, obrázkových predlôh a ostatných podkladov na sadzbu a tlač.

Tento metodický postup sa používa spolu s MP 1 Metodický postup o stavbe, členení a úprave slovenských technických noriem.

Tento metodický postup nahrádza metodické pokyny MPN 4: 2005 v celom rozsahu.

1 Termíny a definície

V tomto metodickom postupe sa používajú tieto termíny:

1.1 rukopis: konečný návrh normy predložený na schválenie v papierovej a elektronickej forme, ktorý obsahuje textovú časť normy, obrázky a obrázkové predlohy, príp. ďalšie podklady, spracovaný a upravený tak, aby sa dal použiť na sadzbu a tlač

1.2 vyznačovacie písmo: písmo, ktoré sa používa na zvýraznenie alebo odlišenie časti textu normy, napr. kurzíva, tučné písmo atď.

1.2.1 kurzíva: verzia základného písma s kresbou mierne naklonenou doprava

1.2.2 tučné písmo: verzia základného písma, ktorého písmená sú výrazne hrubšie, ako sú písmená základného písma

1.2.3 verzálka: písmeno veľkej abecedy

1.2.4 mínuska: písmeno malej abecedy

1.2.5 kapitálka: písmeno veľkej abecedy kreslené na strednú výšku písma

1.3 obrázok: čiarový alebo plošný obraz v čiernobielym alebo farebnom vyhotovení s vysokou obrysou ostrosťou na bielom papieri spracovaný v elektronickej forme

1.4 font: typ písma, v ktorom je text spracovaný

2 Text normy

2.1 Text normy sa zhotoví v textovom editori MS Word, vo verzii 97 a vyššej a vo verzii operačného systému Windows. Ak sa predpokladá vznik problémov so spracovaním podkladov na sadzbu a tlač noriem, odporúča sa konzultácia so zamestnancami ÚNMS SR.

2.2 Text normy musí byť čitateľne vytlačený na tlačiarni, a to jednostranne, formát papiera A4.

2.3 Text normy sa odovzdáva na voľných listoch bieleho papiera nezošitý a nezviazaný. Má obsahovať príslušné znaky, napr. rozličné vzorce, grécke písmená, tabuľky a pod. Ak je text normy na papieri nečitateľný (jednoduché riadkovanie, viac ako 5 chýb na jednej strane alebo nečitateľná slabá tlač), text normy sa vráti spracovateľovi na prepracovanie.

2.4 Text normy sa píše s riadkovaním 1,5, pri písaní tabuliek sa môže použiť riadkovanie 1. Na písanie vzorcov sa používa editor rovníc, ktorý je súčasťou MS Word. Obrázky, značky a pod. spracované v digitálnej forme sa môžu vkladať do textu. Všetko, čo nie je vo fontovom rade, je obrázok. Obrázky sa musia dodať v samostatných súboroch, vyhotoviť v programoch, ktoré sú určené na zhotovovanie obrázkov (pozri kapitolu 4).

2.5 V texte normy sa nesmú používať vysoké, široké a rozličné ozdobné písmená. Nadpisy článkov a kapitol sa nesmú podčiarkovať, na konci riadka sa nesmú manuálne rozdeľovať slová, dátumy, rozličné číselné hodnoty, označenia noriem a pod. Kláves ENTER sa používa iba na konci odseku, nie na konci každého riadku. Nesmie sa používať automatické číslovanie nadpisov, odsekov a odrážok. Na posunutie textu od kraja je potrebné použiť nastavenie MS Word cez menu Formát, prípadne používať tabulátor (na klávesnici kláves Tab), ktorý sa dá nastaviť aj v menu Formát. V nijakom prípade sa nemá používať posunutie pomocou medzier.

3 Tabuľky

3.1 Tabuľky sa editujú a zhotovujú tak, aby bolo jasné ich usporiadanie na ďalšie spracovanie na sadzbu a tlač. Hrúbka čiar v bežných tabuľkách je 0,5 b podľa MS Word. Ak je potrebné zvýrazniť niektoré čiary v tabuľkách, či už pre prehľadnosť, alebo z iných dôvodov, hrúbka čiar je maximálne 1,5 b podľa MS Word.

3.2 Tabuľky musia byť napísané v rámci textového súboru, nesmú sa dodávať ako obrázky. Spôsob zhotovenia zložitých tabuliek, ktoré tvoria kombináciu textov, hodnôt, rozličných údajov a schematických alebo iných obrazových zobrazení, sa odporúča konzultovať so zamestnancami ÚNMS SR. V prípade kombinácie textov a obrázkov v tabuľkách sa musí každý obrázok dodať aj samostatne v grafickom formáte pri dodržaní ustanovení kapitoly 4.

3.3 Ak sa pri preberaní medzinárodných a európskych noriem používajú podklady v elektronickej verzii, v originálnych tabuľkách sa prekladajú a prepisujú len textové časti (číslo a názov tabuľky, záhlavie a pod.) a číselné hodnoty ostávajú pôvodné.

4 Obrázky

4.1 Postup pri tvorbe pôvodných noriem a pri preberaní medzinárodných a európskych noriem prekladom so spracovaním obrázkov spracovateľom bez poskytnutia elektronickeho podkladu

4.1.1 Obrázky sa predkladajú v digitálnej forme na nosičoch dát (CD-ROM a DVD-ROM) a sú vložené na príslušné miesto textu, vytlačené tlačiarňou s rozlíšením min. 600 dpi, vždy v mierke 1 : 1 a každý obrázok musí byť jednoznačne označený. Každý obrázok sa však musí dodať v samostatnom súbore. Musí byť zhotovený ako vektorový alebo rastrový obraz v čiernobielym vyhotovení s rozlíšením 600 dpi (prípadne vo farebnom vyhotovení, ak má byť výstupom farebný obrázok, v tom prípade stačí 300 dpi). Skenované obrázky nesmú obsahovať nijaké prvky, ktorých reprodukcia nie je žiadatel'ná (napr. nečistoty, originálne texty a pod.).

Prednostne sa na popis obrázkov používa font Arial CE, veľkosť 10 b.

Na zhotovenie vektorových obrázkov sa odporúča používať program Corel Draw, verziu 5.0 a vyššiu, alebo pri výstupe z iných vektorových softvérov (po predchádzajúcej konzultácii so zamestnancami ÚNMS SR) sa použije napr. výstupný formát Windows Metafile (*.wmf). Nesmie sa používať program AutoCAD a ani programy MS Word a MS Excel, ktoré nie sú určené na zhotovovanie obrázkov.

Na zhotovenie bitmapových obrázkov sa používajú formáty *.tif, *.bmp, alebo *.eps.

4.1.2 Do textu normy podľa 2.2 sa na miesto, kde má byť umiestnený obrázok, vloží obrázok a musí sa uviesť aj jeho identifikácia. Rovnaká identifikácia sa musí uviesť na priloženom obrázku určenom na reprodukciu.

4.1.3 Hrúbka čiar a veľkosť medzier medzi čiarami obrázka, veľkosť písma a dĺžka kótovacích šípok a úsečiek nesmie byť menšia, ako sa uvádza v tabuľke 1.

POZNÁMKA. – Hodnoty zmenšenia uvedené v tabuľke 1 sa používajú len pri zhotovovaní skenovaných obrázkov.

Tabuľka 1 – Najmenšia veľkosť obrázkových prvkov

Rozmery v mm

Zmenšenie obrázka na ¹⁾	Najmenšia hrúbka čiar	Najmenšia svetlosť medzi rovnobežnými čiarami	Najmenšia veľkosť písma	Najmenšia dĺžka kótovacích šípok a úsečiek
100 %	0,18	0,5	1,8 ²⁾ ; 2,5	2,5 (3,5) ³⁾
80 %, 75 %, 70 %, 67 %	0,25	0,7	3,5	3,5
60 %, 50 %	0,35	1,0	5,0	5,0
40 %, 35 %, 33 %	0,5	1,4	7,0	7,0
25 %	0,7	2,0	10,0	10,0
20 %, 18 %	1,0	2,8	14,0	14,0

¹⁾ Zmenšovanie na 70 % (rovná sa 5/7) zodpovedá zmenšeniu na najbližší nižší formát (napr. z A3 na A4).
²⁾ Veľkosť písma 1,8 sa neodporúča.
³⁾ V zátvorke sa uvádza najmenšia dĺžka kótovacích úsečiek.

4.2 Postup pri preberaní medzinárodných a európskych noriem prekladom, ak sú spracovateľovi poskytnuté elektronické podklady

4.2.1 V elektronickej forme textu normy spracovateľ preloží číslo, názov a prípadnú legendu obrázka do slovenského jazyka v MS Word pod miestom, kde je umiestnený obrázok.

4.2.2 Do textu normy podľa 2.2 sa na miesto, kde má byť umiestnený obrázok, vloží obrázok a musí sa uviesť aj jeho identifikácia.

4.2.3 Ak obrázok obsahuje textový popis, ktorý je neoddeliteľnou súčasťou obrázka, spracovateľ vytvorí pod obrázkom legendu s prekladom originálneho textu do slovenského jazyka (anglický termín – slovenský termín). Ak to formát originálneho obrázka (ak sú spracovateľovi poskytnuté grafické formáty tif, bmp, eps a pod.) a počítačová zručnosť spracovateľa umožňuje, spracovateľ môže namiesto legendy s prekladom na základe vlastnej iniciatívy prekladať text obrázka priamo v ňom pri dodržaní ustanovení 4.1.

4.2.4 Pri tomto postupe sa do národného predhovoru doplní táto veta: Obrázky v tejto norme sú prevzaté z elektronických podkladov dodaných z CEN (CENELEC, ISO, IEC, ETSI) a doplní sa značkou ©, rokom, skratkou názvu príslušnej organizácie a referenčným číslom preberanej normy.

PRÍKLADY

Obrázky v tejto norme sú prevzaté z elektronických podkladov dodaných z CEN, © 20XX CEN, ref. č. EN 12345: 20XX E.

Obrázky v tejto norme sú prevzaté z elektronických podkladov dodaných z CENELEC, © 20XX CENELEC, ref. č. EN 61234: 20XX D.

Obrázky v tejto norme sú prevzaté z elektronických podkladov dodaných z ISO, © 20XX ISO, ref. č. ISO 1234 E.

Obrázky v tejto norme sú prevzaté z elektronických podkladov dodaných z IEC, © 20XX IEC, ref. č. IEC 60123: 20XX.

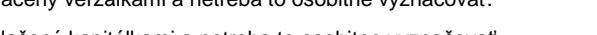
Obrázky v tejto norme sú prevzaté z elektronických podkladov dodaných z ETSI, © 20YY ETSI, ref. č. DEN/ERM-RPXX-YYY.

5 Vyznačovanie druhu písma

5.1 Text, ktorý má byť vytlačený iným ako základným písmom, spracovateľ podčiarkne ceruzkou príslušnou čiarou podľa tabuľky 2, ak typ písma nie je zrejмый z predloženého rukopisu.

V špecifických prípadoch typ písma a sadzbu určí ÚNMS SR.

Tabuľka 2 – Spôsob vyznačovania písma v texte normy

Spôsob sadzby	Vyznačovanie pod riadkami
platí pôvodný text (bol prečiarknutý omylom)	
základné písmo	nevyznačuje sa
kurzíva	
tučné písmo	
verzálky ^{x)}	
kapitálky ^{xx)}	
	} xxx)
^{x)} Ak je text napísaný verzálkami, bude vytlačený verzálkami a netreba to osobitne vyznačovať.	
^{xx)} Ak je text napísaný kapitálkami, bude vytlačený kapitálkami a netreba to osobitne vyznačovať.	
^{xxx)} Podčiarknutie nesmie byť prerušované.	

5.2 Odporúča sa, aby spracovateľ vyznačil matematické výrazy, exponenty a indexy v texte aj vo vzorcoch podľa tabuľky 3. Font Times New Roman sa používa na písanie vzorcov, rovníc a symbolov iba vtedy, ak by mohla vzniknúť zámena použitých symbolov (napr. veľké „i“ a malé „l“), použitie tohto fondu je potrebné vyznačiť v celom texte.

5.3 Spôsob sadzby číslic sa osobitne nevyznačuje. Číslice, ktoré majú byť vytlačené kurzívou, musia byť vyznačené všade, aj v indexoch.

Tabuľka 3 – Spôsob vyznačovania sadzby vo vzorcoch a matematických výrazoch

Sadzba	Spôsob vyznačovania
obyčajná kurzíva grécke písmená, kurzíva	podčiarknuť červenou ceruzkou, perom začiarknuť červenou ceruzkou, perom ^{x)}
grécke písmená, stojaté	– písmená malej abecedy raz ✓ – písmená veľkej abecedy dvakrát ✓✓ začiarknuť modrou ceruzkou, perom ✓ ✓✓
exponent prvého stupňa	✓
exponent druhého stupňa	✓✓
index prvého stupňa	^
index druhého stupňa	^^
	} znamienka sa vyznačia perom pod exponentom alebo indexom a musia ohraničovať celý výraz
^{x)} Odporúča sa grécke písmená označiť na okraji strany slove, napr. α – alfa.	

5.4 Kurzívou sa tlačia a pre sadzbu vyznačujú písmená vyjadrujúce čísla okrem písmen π , e (základ prirodzených logaritmov), i , j (imaginárne jednotky). Kurzívou sa nesmú tlačiť meracie jednotky a značky, ako sú **lim**, **sin**, **arc**, **log**, **ln** a pod.

5.5 Ak má byť výsledná sadzba petitom, musí sa to zodpovedajúco vyznačiť.

6 Zásady odovzdávania nosičov dát

6.1 Všeobecne

Text každej normy sa odovzdáva na samostatnom CD-ROM-e alebo DVD-ROM-e, použitie iného nosiča sa odporúča konzultovať so zamestnancami ÚNMS SR.

Text normy na nosiči dát musí byť identický s textom odovzdaným na papieri. Identifikácia nosičov dát sa vykonáva podľa 6.2.

6.2 Identifikácia nosičov dát

Na každom odovzdanom nosiči dát musia byť uvedené tieto údaje:

- označenie noriem vrátane zmien a opráv podľa MP 1.

6.3 Identifikácia súborov

Textové súbory sa identifikujú označením a číslom normy.

PRÍKLAD

Textový súbor k norme STN EN 60094-1 sa identifikuje takto:

STN EN 60094-1.doc

Súbory pre obrázky sa identifikujú tak, že sa na nosiči dát vytvorí adresár, napr.:

OBRAZKY STN EN 60094-1,

do ktorého sa umiestnia jednotlivé obrázky označené rovnakým spôsobom, ako sú označené v texte.

PRÍKLAD

Obrázok 1 sa identifikuje takto:

01.tif (alebo iná zodpovedajúca prípona).

Príloha A (informatívna)

Orientačný postup formátovania textu v MS Word

Na úpravu strany z hlavnej ponuky (menu) sa vyberie:

z dialógového okna sa zvolí:

z karty Okraje sa zvolí:

Súbor

Vzhľad strany

Hore: 2,5 cm

Dole: 2 cm

Vľavo: 2,5 cm

Vpravo: 2 cm

Chrbát: 0

Záhlavie: 1,5 cm

Päta: 1,5 cm

z voľby Od hrany sa zvolí:

Pri nastavení písma sa z hlavnej ponuky (menu) zvolí:

z dialógového okna sa zvolí:

Formát

Písmo: Arial

Štýl písma: Obyčajný

Veľkosť: 10 (na poznámky 8)

Medzery: normálne

Umiestnenie: normálne

z karty Preloženie znakov sa zvolí:

Pri nastavení odseku sa z hlavnej ponuky (menu) zvolí:

z dialógového okna sa vyberie:

z karty Zarážky a medzery sa zvolí:

Formát

Odsek

Zarovnanie: Vľavo

Zarážky: Vľavo 0

Vpravo 0

Medzery: Pred 0 b.

Za 10 b.

Riadkovanie: 1,5 (v tabuľkách 1)

Pri nastavení tabulátorov sa z hlavnej ponuky (menu) zvolí:

z dialógového okna sa vyberie:

zvolí sa:

Formát

Tabulátory

Pozícia zarážky tabulátora: 1 cm

Zarovnanie: Vľavo

Vodiaci znak: Nijaký

Tabulátor sa odporúča používať len tam, kde je to potrebné.

Pri nastavení číslovania strán sa z hlavnej ponuky (menu) zvolí:

z dialógového okna sa vyberie:

zvolí sa:

Vložiť

Číslo strán

Umiestnenie: Spodná časť na strane

Zarovnanie: Centrovať

Zobraziť číslo na prvej strane: zrušiť (myšou).

Základné nastavenia dokumentu obsahujú šablóny dostupné na web stránke www.unms.sk. Pri správnom používaní šablón bude výsledný dokument obsahovať jednotné štýly, čo zabezpečí správnu úpravu rukopisu noriem pre ďalšie spracovanie.

Príloha B (informatívna)

Orientačné nastavenie editora rovníc MS Word

